

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Planowanie pracy nauczyciela wychowania fizycznego

Prezentowane sposoby rozwiązań są jedynie
propozycją

Ze względu na zróżnicowaną specyfikę
środowiska szkolnego mogą (i powinny być)
modyfikowane

Wychowanie fizyczne w szkole

Bloki tematyczne podstawy programowej w wychowaniu fizycznym

- 1. Diagnoza sprawności i aktywności fizycznej oraz rozwoju fizycznego
- 2. Trening zdrowotny
- 3. Sporty całego życia i wypoczynek
- 4. Bezpieczna aktywność fizyczna i higiena osobista
- 5. Sport (dotyczy II, III, IV etapu edukacyjnego)
- 6. Taniec (dotyczy II, III etapu edukacyjnego)
- 7. Edukacja zdrowotna (dotyczy III, IV etapu edukacyjnego)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

ORE OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

-CEO-
CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zajęcia do wyboru

SPORTOWE

**SPRAWNOŚCIOWO-
ZDROWOTNE**

TANECZNE

AKTYWNEJ TURYSTYKI

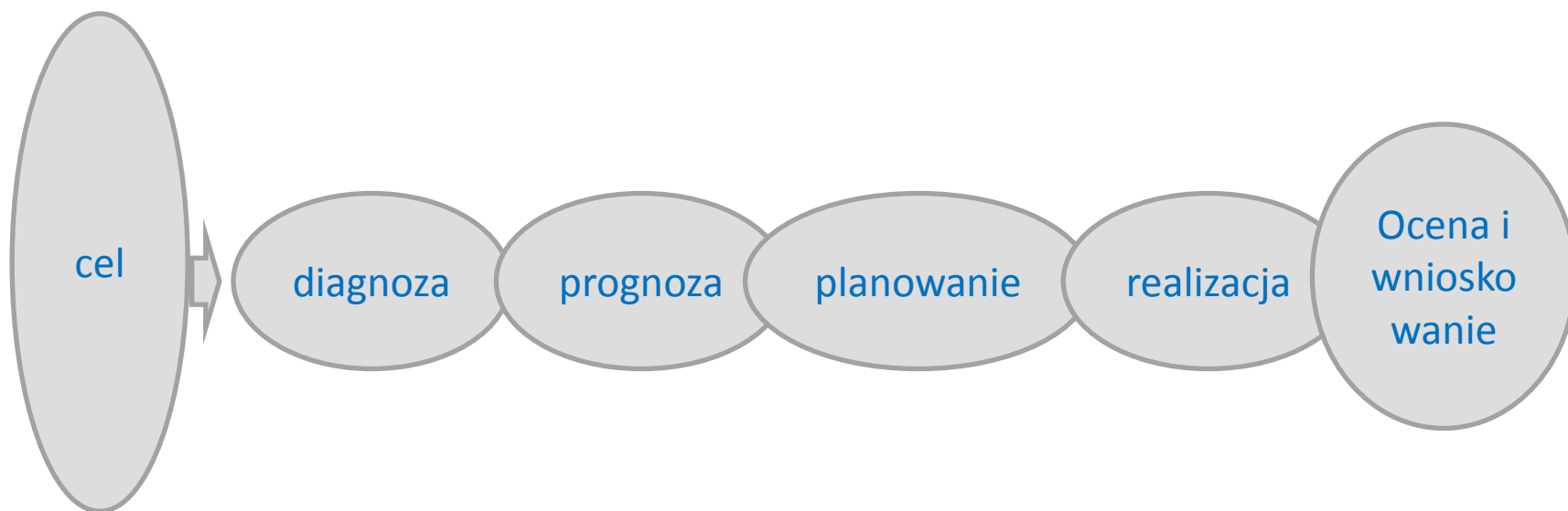
Program nauczania

Aby rzetelnie zaplanować pracę na d programem nauczania warto sięgnąć do pojęcia łańcucha prakseologicznego (M .Demel). Wyodrębnione w nim ogniwa określają kierunki działania dobrze zorganizowanego cyklu planowania pracy, które z powodzeniem można wykorzystać w pracy nad konstruowaniem programu:

- **uświadomienie celu**
- **diagnoza, prognoza**
- **planowanie**
- **realizacja**
- **ocena i wnioskowanie pedagogiczne**

Program nauczania

łańcuch prakseologiczny

Program nauczania

Program nauczania powinien zawierać następujące bloki

(*M.Kurzak*):

- organizacja procesu kształcenia
- założenia teoretyczne programu
- procedury osiągnięcia celów

Program nauczania

Schemat budowy programu (*M.Kurzak*):

- organizacja procesu kształcenia – struktura programu, metryczka programu
 - autor programu i jego doświadczenie zawodowe
 - nazwa przedmiotu, nazwa etapu kształcenia, liczba godzin kształcenia
 - charakterystyka środowiska szkolnego
 - adresat programu
 - zakładane efekty realizacji
 - budowa programu
 - zadania szkoły oraz nauczycieli

Program nauczania

Założenia teoretyczne programu:

- koncepcja teoretyczna i filozoficzna programu
- szczegółowe cele edukacyjne- kształcenia i wychowania
- treści nauczania
- opis założonych osiągnięć ucznia po zakończeniu każdej klasy lub etapu edukacyjnego

Program nauczania

Procedury osiągnięcia celów

- sposoby osiągnięcia celów kształcenia i wychowania
- zakres i kryteria oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia
- ewaluacja konstrukcji programu

Program nauczania

T. Frołowicz, M. Pogorzelska, J. Klonowska - schemat programu:

- metryczka programu
- założenia programowe
- szczegółowe cele kształcenia i wychowania
- opis założonych osiągnięć ucznia i wynikających z nich treści kształcenia
- sposoby osiągnięcia celów wychowania fizycznego
- propozycja kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia
- ewaluacja programu

Program nauczania

W aspekcie wyboru programu nauczyciel może:

- proponować program nauczania ogólnego opracowany samodzielnie lub we współpracy z innymi nauczycielami;
- proponować program opracowany przez innego autora (autorów);
- proponować program opracowany przez innego autora (autorów),
w którym to programie nauczyciel wprowadza potrzebne zmiany (np. ze względu na warunki, zainteresowania uczniów, własne możliwości i umiejętności itp.)

Program nauczania

Program zawiera:

- szczegółowe cele kształcenia i wychowania,
- treści zgodne z treściami nauczania zawartymi w podstawie programowej kształcenia ogólnego,
- sposoby osiągnięcia celów kształcenia i wychowania z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i predyspozycji uczniów oraz warunków, w jakich program będzie realizowany;

Program nauczania

- opis założonych osiągnięć ucznia, a w przypadku programu nauczania ogólnego uwzględniającego dotychczasową podstawę programową kształcenia ogólnego – opis założonych osiągnięć ucznia z uwzględnieniem standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów, określonych w przepisach w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów;
- propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia;
- Jest poprawny pod względem merytorycznym i dydaktycznym.

Program nauczania

Zgodnie z zaleceniami opublikowanymi przez MEN w 2009 „*Podstawa programowa z komentarzami.(...) t. 8*” głównymi przesłankami, którymi powinno się kierować przy wyborze struktury wychowania fizycznego w szkole są:

- **potrzeby, możliwości i zainteresowania uczniów** – każda szkoła poprzez lata funkcjonowania i pracujących w niej nauczycieli wychowania fizycznego wypracowała swój sposób pracy z uczniami. Z całą pewnością raz ukształtowane metody pracy nie powinny pozostawać niezmiennymi w obliczy zmieniającego się świata a w związku z tym zmieniających się postaw i oczekiwań dzieci uczęszczających do szkoły. Wiąże się z tym konieczność diagnozy potrzeb, którą szkoła , dbająca o dobrą jakość pracy, powinna przeprowadzić.

Program nauczania

- **tradycje sportowych szkoły i środowiska** – nawiązując do poprzedniej przesłanki, należy jednak stwierdzić, tradycje szkoły i środowiska stanowią nierozzerwalną i integralną całość. W związku z tym należy kontynuować i kultywować zakorzenione w lokalnej społeczności naturalne predyspozycje i skłonności do podejmowania aktywności fizycznej w preferowanym obszarze. Zapewnia to dobrą współpracę szkoły z rodzicami uczniów, którzy chętniej będą wspierać działania nauczycieli w obszarze kultury fizycznej i motywować swoje dzieci do aktywnego w nich uczestnictwa. Nie oznacza to jednak, że należy rezygnować z propozycji innych, nowych pomysłów ponieważ „to co dziś jest nowe jutro może stać się tradycją”

Program nauczania

- **warunki terenowe najbliższej okolicy** – większość z dostępnych programów nauczania dedykowana jest do szkół dysponujących „klasyczną” infrastrukturą. Jednak nauczyciele decydując się na inną strukturę niż 4+0 powinni uwzględnić to, czym dysponują poza budynkiem szkoły. Oczywistym i niepodważalnym jest fakt, że inną ofertę może zaproponować szkoła funkcjonująca w na terenie górskim a inną nad morzem, innymi możliwościami dysponuje szkoła ulokowana w mieście a inna mieszcząca się w środowisku wiejskim. Dlatego tworząc taką ofertę warto rozejrzeć się dookoła siebie i wykazać się pomysłowością i kreatywnością, co z całą pewnością wpłynie na atrakcyjność proponowanych zajęć.

Program nauczania

- **baza sportowa szkoły i środowiska oraz jej wyposażenie**
– są to bezsprzecznie kluczowe aspekty wyboru rodzaju zajęć, które można zaproponować uczniom. Choć w ostatnich latach można zaobserwować znaczną poprawę w zakresie wyposażenia szkół, także w sprzęt sportowy. Pomimo tego, że również w mniejszych miejscowościach powstało wiele nowych sal gimnastycznych, to jednak zróżnicowanie pomiędzy szkołami i ich możliwościami w realizowaniu podstawy programowej jest nadal duże. Proponując określony rodzaj zajęć należy dokładnie przemyśleć czy w perspektywie czasu będzie w pełni możliwe zrealizowanie jego założeń.

Program nauczania

- **kwalifikacje nauczycieli** – aspekt ten również niezwykle istotny jeżeli chodzi o zaplanowanie oferty zajęć. Wiadomym jest fakt, że każdy z prowadzących zajęcia, pomimo pełnego przygotowania do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, zawsze będzie chętniej skłaniał się ku tym dziedzinom, w których czuje się najlepiej. Preferencje indywidualne odgrywają zasadniczą rolę w wyborze oferty, którą proponuje się uczniom. Aby zajęcia do wyboru były atrakcyjne powinny odzwierciedlać zainteresowania nie tylko uczniów, ale również kwalifikacje i umiejętności nauczycieli.

Program nauczania

Modyfikacja programu nie wymaga zgody jego autora a osoba modyfikująca może dokonywać stosownych zmian w każdym jego fragmencie. Wedle potrzeby dopuszczane są zmiany w obszarach(*E. Sprawka*):

- Założone osiągnięcia uczniów
- Treści kształcenia
- Ocena osiągnięć ucznia
- Siatka godzin

Program nauczania

- Jednakże, jeżeli dokonywane są modyfikacje w wielu obszarach nauczyciel powinien się zastanowić czy na pewno wybrał właściwy dla szkoły program i czy nie lepiej byłoby pokusić się o własnoręczne opracowanie dokumentu.
- Trzeba również pamiętać, że tak po prostu w gotowym programie nie można wykreślić wybranych treści czy też „na marginesie” dopisać proponowanych przez siebie zagadnień. Modyfikacji dokonuje się na stosownym dokumencie i przedstawia dyrektorowi wraz z programem nauczania.
- Jakichkolwiek zmian dokonano by w programie nauczania, to bezwzględnie w efekcie finalnym musi on spełniać wymogi zapisane w podstawie programowej.

Budżet godzin

Zanim zaplanujesz pracę zwróć uwagę na:

- **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych**
 - W klasach IV–VI szkoły podstawowej, w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej zajęcia wychowania fizycznego, w zależności od realizowanej formy tych zajęć, mogą być prowadzone **łącznie albo oddzielnie** dla dziewcząt i chłopców.

Budżet godzin

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 9 sierpnia 2011 r.
w sprawie dopuszczalnych form realizacji obowiązkowych zajęć
wychowania fizycznego

- Zajęcia klasowo-lekcyjne są realizowane w wymiarze nie mniejszym niż:
- 2 godziny lekcyjne tygodniowo w szkołach podstawowych i gimnazjach;
- 1 godzina lekcyjna tygodniowo w szkołach ponadgimnazjalnych.

Co oznacza w szkołach podstawowych i gimnazjach rozwiązania 2+2, 3+1, 4+0 , a w szkołach ponadgimnazjalnych 1+2, 2+1, 3+0

Budżet godzin

- Nie ma obowiązku realizowania bloku edukacji zdrowotnej w wymiarze 30 godzin (lecz i zakazu też nie ma)
- Nie ma obowiązku realizowania bloku edukacji zdrowotnej w salach lekcyjnych (Rozporządzenie dopuszczalnych form realizacji obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego z dnia 9 sierpnia 2011 r. określa, że: „Zgodnie z zalecanymi warunkami i sposobem realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego z przedmiotu wychowanie fizyczne, zajęcia wychowania fizycznego nie mogą być prowadzone w sali lekcyjnej. Mogą być one realizowane jedynie w sali sportowej, gimnastycznej, na boisku szkolnym lub innym obiekcie sportowym, do którego szkoła ma dostęp.

Budżet godzin

Minimalna liczba godzin wychowania fizycznego

- II etap minimum 385 godz.
- III etap minimum 385 godz.
- IV etap
 - Zasadnicza Szkoła Zawodowa minimum 290 godz.
 - Liceum minimum 270 godz.
 - Technikum minimum 360 godz.

Budżet godzin

Przykładowy budżet godzin - szkoła podstawowa

BLOKI EDUKACYJNE	Liczba godzin rocznie			SPOSÓB REALIZACJI		
	IV	V	VI	KLASA IV	KLASA V	KLASA VI
DIAGNOZA SPRAWNOŚCI FIZYCZNEJ	20	28	28	LA-12 Gim kor-3 Gim -6 Atletyka terenowa-4	LA-14 Gim kor-4 Gim -6 Atletyka terenowa-4	LA-14 Gim -8 Atletyka terenowa-6

Budżet godzin

Przykładowy budżet godzin - szkoła podstawowa

BLOKI EDUKACYJNE	Liczba godzin rocznie			SPOSÓB REALIZACJI		
	I V	V	VI	KLASA IV	KLASA V	KLASA VI
DIAGNOZA SPRAWNOŚCI FIZYCZNEJ	20	28	28	LA-12 Gim kor-3 Gim -6 Atletyka terenowa-4	LA-14 Gim kor-4 Gim -6 Atletyka terenowa-4	LA-14 Gim -8 Atletyka terenowa-6
TRENING ZDROWOTNY	20	20	20	LA-5 Gim-5 Gim kor-2 Atletyka terenowa-3 Gry i zabawy-5	LA-4 Gim-6 Gim kor-2 Atletyka terenowa-2 Gry i zabawy-6	LA-6 Gim-5 Gim kor-1 Atletyka terenowa-4 Gry i zabawy-4

Budżet godzin

Przykładowy budżet godzin - szkoła podstawowa

SPORTY CAŁEGO ŻYCIA / WYPOCZYNEK	50	47	50	PN-10 T S-10 P S-15 Kosz-10 Unihoc-5	PN-10 T S-8 P S-15 Kosz-10 Unihoc-4	PN-8 T S-6 P S-18 Kosz-12 Unihoc-6
BEZPIECZNA AKTYWNOŚĆ FIZYCZNA I HIGIENA OSOBISTA	10	10	12	PN-3 Gry rekreacyjne-2 Atletyka terenowa-2 Gim-3	Gry rekreacyjne-4 Atletyka terenowa-4 Gim-2	Gry rekreacyjne-6 Atletyka terenowa-2 Gim-4
SPORT	20	19	20	LA-3 Gry i zabawy-5 Gry rekreacyjne-5 Gry zespołowe- 7	LA-2 Gry i zabawy-5 Gry rekreacyjne-4 Gry zespołowe- 8	LA-4 Gry i zabawy-5 Gry rekreacyjne-5 Gry zespołowe-6

Budżet godzin

Przykładowy budżet godzin - szkoła podstawowa

TANIEC	5	5	4	Gim-3 Gry i zabawy-2	Gim-3 Gry i zabawy-2	Gim-4
INNE FORMY REALIZACJI PODSTAWY PRORAMOWEJ	10	11	6	Forma zajęć uzależniona od potrzeb uczniów i możliwości szkoły.	Forma zajęć uzależniona od potrzeb uczniów i możliwości szkoły	Forma zajęć uzależniona od potrzeb uczniów i możliwości szkoły

Rozkład materiału

Przykładowe przypisanie kilku treści szczegółowych do jednego tematu lekcji.

„Kształtowanie gibkości w czasie rozgrzewki. Zapoznanie z zasadami doboru ćwiczeń do części głównej lekcji” (1.2, 2.3, 3.3)

1. Diagnoza sprawności fizycznej i rozwoju fizycznego

2) wykonuje próby sprawnościowe pozwalające ocenić wytrzymałość tlenową, siłę mięśni posturalnych i gibkość dolnego odcinka kręgosłupa oraz z pomocą nauczyciela interpretuje uzyskane wyniki;

2. Trening zdrowotny.

3) demonstruje po jednym ćwiczeniu kształtującym wybrane zdolności motoryczne oraz ułatwiające utrzymywanie prawidłowej postawy ciała;

3. Sporty całego życia i wypoczynek.

3) omawia zasady aktywnego wypoczynku

Rozkład materiału

Propozycja rozkładu materiału z wychowania fizycznego dla klasy IV klasy szkoły podstawowej w bloku *Diagnoza sprawności fizycznej i rozwoju fizycznego*

LP	BLOK TEMAT YCZNY	TEMAT LEKCJI	LICZBA GODZIN NA REALIZACJĘ	Dział podstawy.pr.
1.	Diagnoza sprawności i aktywności fizycznej oraz rozwoju fizycznego	Kształtowanie skoczności i zwinności w zabawach terenowych.	2	1.2. 2.2
		.Kształtowanie siły mięśni brzucha i grzbietu przy muzyce.	2	1.2 6.1
		Przykładowe ćwiczenia wzmacniające i rozciągające mięśnie posturalne z wykorzystaniem przyborów nietypowych	3	1.2. 1.4 2.3
		Gibkość- poprawa ruchomości stawów receptą na zdrowie.	2	1.2 2.5 2.6

Monitorowanie realizacji podstawy programowej

MONITORING ILOŚCIOWY

(zagadnienia specyficzne dla wychowania fizycznego)

- zgodność ilości godzin prowadzonych zajęć z ramowymi planami nauczania
- frekwencja uczniów,
- ilość finalistów, laureatów
- ilość imprez i uroczystości szkolnych,
- ilość uczniów w konkursach, olimpiadach,
- ilość zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań

Monitorowanie realizacji podstawy programowej

MONITORING JAKOŚCIOWY

(zagadnienia specyficzne dla wychowania fizycznego)

1. osiągnięcia edukacyjne uczniów potwierdzone przez
 - a) wyniki testów diagnozujących wiedzę i umiejętności
 - b) wyniki analiz ocen śródrocznych i rocznych
2. aktywność uczniów na lekcji,
3. pozaszkolna aktywność twórcza,
4. stopień realizacji poszczególnych bloków edukacyjnych podstawy programowej

Monitorowanie realizacji podstawy programowej

MONITORING ORGANIZACYJNY:

- wypełnianie zalecanych warunków i sposobu realizacji podstawy programowej.

Monitorowanie realizacji podstawy programowej

Przykładowa karta monitoringu (ilościowa)

ANALIZA ILOŚCIOWA GODZIN WSKAZANYCH W RAMOWYCH PLANACH NAUCZANIA DLA PODSTAWY PROGRAMOWEJ KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO

LP	MONITOROWANE WSKAŹNIKI	I SEMESTR	II SEMESTR	ROK SZKOLNY
1	Minimalny wymiar godzin na realizację podstawy programowej danego przedmiotu.			
2	Liczba godzin zaplanowanych na realizację podstawy programowej z danego przedmiotu.			
3	Liczba godzin, na których zrealizowano podstawę programową z danego przedmiotu.			
4	Liczba godzin zastępstw doraźnych, na których zrealizowano podstawę programową z danego przedmiotu.			
5	Liczba godzin, na których nie zrealizowano podstawy programowej z danego przedmiotu.			
6	Przyczyny niezrealizowania zaplanowanych godzin na realizację podstawy programowej w roku szkolnym ____/____ (z wyszczególnieniem daty i liczby godzin).			
		Data podpis nauczyciela	Data podpis nauczyciela	Data podpis nauczyciela

MONITORING REALIZACJI TREŚCI NAUCZANIA POZWALAJĄCYCH NA SPEŁNIENIE WYMAGAŃ SZCZEGÓŁOWYCH OKREŚLONYCH W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ

Temat lekcji z dziennika lekcyjnego	Nr tematu z rozkładu materiału	Treść podstawy programowej, efekt kształcenia	Data/y* realizacji tematów zgodnej wpisem do dziennika uwagi: na niektóre tematy w rozkładzie przewidziano więcej niż jedną jednostkę lekcyjną
Kształtowanie skoczności i zwinności w zabawach terenowych.	4	1.2.	
		2.2	
Kształtowanie siły mięśni brzucha i grzbietu przy muzyce.	5	1.2	
		6.1	
Przykładowe ćwiczenia wzmacniające i rozciągające mięśnie posturalne z wykorzystaniem przyborów nietypowych	12	1.2.	
		1.4	
		2.3	
Gibkość- poprawa ruchomości stawów receptą na zdrowie.	13	1.2	
		2.5	
		2.6	
Sprawdzian gibkości – skłon w przód. Omówienie sprawdzianu. Znaczenie gibkości organizmu dla zdrowia.	14	12.	
		2.5	
		2.6	

Monitorowanie realizacji podstawy programowej

Pomocne uwagi

- Dziennik elektroniczny ułatwieniem w pracy
- Brak jednolitej karty monitoringu
- Właściwa struktura budżetu godzin i rozkładu materiału pomocą w wypełnianiu kart
- Kolejność tematów w rozkładzie nigdy nie będzie zgodna z nr tematów lekcji w dzienniku (specyfika przedmiotu)

Ewaluacja

Rodzaje ewaluacji wykorzystywane w wychowaniu fizycznym

- ewaluacja pojedynczych jednostek lekcyjnych,
- ewaluacja cykli edukacyjnych
- ewaluacja programu nauczania
- ewaluacja jak również organizacji
- ewaluacja przebiegu całości nauczania
- ewaluacja wyników końcowych

Ewaluacja

Narzędzia wykorzystywane w ewaluacji

- ankiety,
- obserwacje aktywności uczniów na zajęciach
- wywiad
- arkusze ewaluacji zajęć

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

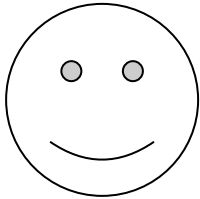
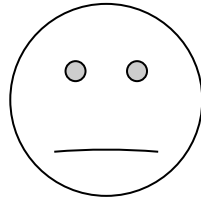
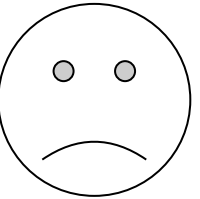

Ewaluacja

KARTA EWALUACYJNA LEKCJI

(źródło: B. Haratym „Ewaluacja w wychowaniu fizycznym”)

Zaznacz swoje ustosunkowanie do zajęć wskazując jeden z rysunków:

		
---	--	---

Ewaluacja

KARTA EWALUACYJNA LEKCJI

(źródło: B. Haratym „Ewaluacja w wychowaniu fizycznym”)

Lekcja była dla mnie
Nauczyłem (am) się
Podobało mi się
Nie podobało mi się
Chciałbym (chciałabym) na lekcji więcej

Dziękuję

Ewaluacja

KARTA EWALUACYJNA CYKLU

(źródło: B. Haratym „Ewaluacja w wychowaniu fizycznym”)

Zaznacz na skali, jak oceniasz swoje umiejętności techniczne gry w piłkę siatkową praktycznego ich wykorzystania, przed rozpoczęciem cyklu zajęć (kolorem zielonym) i dzisiaj (kolorem czerwonym).

- **Przyjęcie i podanie piłki sposobem oburącz góram**

1.....2.....3.....4.....5.....6

- **Przyjęcie i podanie piłki sposobem oburącz dołem**

1.....2.....3.....4.....5.....6

- **Zagrywka tenisowa**

1.....2.....3.....4.....5.....6

- **Zbicie tenisowe**

1.....2.....3.....4.....5.....6